

Семинар „Рецепция на античността в модерната българска поезия”

АНКЕТА

(въпроси към български поети, третиращи антични мотиви)

Яна Букова

В какви моменти се обръщате към античната тематика и има ли конкретни поводи за този творчески интерес?

Класическото ми образование е част от изграждането на личността ми. Образи, факти и реалии от античността са част от натрупванията на знания наред с личния ми и литературен опит, метафизичните ми търсения и всичко останало, което занимава съзнанието ми. Обръщам се към античната тематика със същата естественост, с която бих използвала една лична история, ако текстът изисква това. Всъщност за мен не съществува разлика между едното и другото. Античните истории, които присъстват в поезията ми, са винаги разработени като лични.

Кои са античните теми и/или образи, които ви привличат и с какво?

В никакъв случай не бих могла да ги определя или категоризирам. Това е един чисто инстинктивен избор. Понякога просто усещам, че един античен образ или мотив е способен да изрази нещо, което не би могло да бъде изразено по никакъв друг начин със същата сила. Че това е езикът да бъде назована една истина.

Но, ако все пак трябва да кажа нещо конкретно, изпитвам особена слабост към гръцката трагедия и към понятията “хюбрис” и “катарзис”.

Имате ли определена целева група, към която адресирате творбите си, и как се вписва в подобно адресиране античната тематика? Очаквате ли, че читатели, които нямат знания за античността, биха разбрали творбите, в които тя присъства, и как виждате отговора на съвременния читател на античната сюжетика?

Мисля, че всеки читател с обща култура – а читателят на поезия и изобщо на качествена литература е такъв – притежава основни познания за античността. Съвременните автори, за разлика от античните, избягват редки и малкоизвестни варианти на митове. Използват общи места, архетипни образи, всеизвестни сюжети. Няма да е нищо ново, ако кажа, че античните мотиви са универсален език,

преодоляващ времето и границите. Те се оказват далеч по-преводими, отколкото други реалии.

Но, ако все пак някой читател е лишен от най-общите знания за античността, той просто не е мой читател, нито на книгите, които обичам. Впрочем смятам, че би се затруднил в четенето на която и да било нееднопластова книга.

Като цяло, обаче, не би трябвало да подценяваме читателите. Дори “популярни” жанрове като фентъзи понякога използват свободно антични мотиви, без по никакъв начин да отблъскват публиката си.

Вашата творческа работна практика включва ли запознаване с антични ресурси?

По-скоро обратното: именно познаването на антични ресурси води до работната ми практика.

Ако да, то какви са пътищата, по които достигате до античните първообрази (текстове на оригиналните езици, преводи, коментари, чуждо творчество, рецепиращо античната тематика, критическа класическа и/или литературна рецепция, изкуства)?

Всичко това заедно. Мисля, че ние сме пропити от античността. Тя е навсякъде около нас, постоянно наследявана в идеи, образи и проблематики, стига да четем, да се оглеждаме и да помним.

Как се отнасяте към творчеството на чуждестранни или български поети, които по някакъв начин преработват античните текстове? Някой от тях оказал ли е по-специално влияние върху вас?

За дълги години една от най-любимите ми книги беше “Пламъци” на Юрсенар. Възхищавам се от начина, по който разработват антични мотиви Кавафис, Херберт и Бродски. Те ме научиха на свобода и отговорност към античната тематика.

Разбира се, списъкът би могъл да бъде безкраен и в този момент не мога да се освободя от усещането, че може би пропускам нещо важно.

Какви други теми (различни от античните) ви занимават като творец? Какво е мястото на античните мотиви в цялостния ви творчески поглед

и възприемане на света, как се свързват античното и модерното, античното и българското или античното и личното?

Не обичам да мисля в опозиции. Наследявам целия свят и античността е част от културното ми притежание.

Как вие лично възприемате античните текстове – като извор на творческо вдъхновение, като извор на универсални и непреходни ценности, които постоянно биват претворявани от традицията, като инструмент за една общочовешка (европейска) свързаност и съхранение на обща културна памет, като модели за разбиране на света, които са валидни и днес?

Възприемам ги както всички други литературни текстове: някои обичам повече, други – по-малко, с някои имам по-добра, с други - по-лоша комуникация. Преди всичко ги смятам за живи: заслужават да имат нашите пристрастия. За мен те са неотменима част от мисленето ми и от стремежа ми да назовавам света.